

ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ PROJECT

*Οι Αληθινοί φίλοι κλαίνε όταν φεύγεις,
ενώ οι δόξοι φεύγουν όταν κλαις.*

**“ ΦΙΛΙΑ : Ένα
σημαντικό κομμάτι
στη ζωή μας ”**

3ο ΕΠΑΛ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

ΤΜΗΜΑ : Α2

ΗΡΑΚΛΕΙΟ 2016

ΟΜΑΔΑ : / friends for ever /

Καλογεράκης Μάνος

Λιοδακάκης Μάνος

Γαβράς Κώστας

Βαθάι Μάριος

Δημητριάδης Σταύρος

Φιλία σημαίνει να μοιράζεσαι ιδέες, σκέψεις, ανάγκες, αισθήματα, όνειρα, αξίες, χρόνο, αντικείμενα.

Το να περπατάς με ένα φίλο στο σκοτάδι είναι καλύτερο από το να περπατάς μόνος στο φως.

Πραγματικός φίλος είναι αυτός που έρχεται κοντά όταν όλος ο υπόλοιπος κόσμος απομακρύνεται.

Κανένας άνθρωπος δεν είναι αποτυχημένος όταν έχει φίλους.

Καλός φίλος είναι αυτός που λέει καλά λόγια για σένα πίσω από την πλάτη σου.

Ο καλός φίλος και η σκιά εμφανίζονται μόνον όταν ο ήλιος λάμπει.

Έχουν σημασία οι φίλοι;

Τα παιδιά χρειάζονται **πολλούς φίλους** για να είναι ευτυχισμένα. Οφείλουμε να σεβαστούμε τις διαφορετικές κοινωνικές ανάγκες και τους τύπους των παιδιών, όπως και την πραγματική ανάγκη για απομόνωση που έχουν πολλά παιδιά. Οι φίλοι εκπληρώνουν μια σπουδαία για τα παιδιά αποστολή, που δεν μπορούν να υπηρετήσουν οι γονείς και παίζουν **κριτικό ρόλο** στη διαμόρφωση των κοινωνικών δεξιοτήτων των παιδιών και του αισθήματος ταυτότητας.

Οι εμπειρίες των παιδιών με τους φίλους τους έχουν επιπτώσεις στην κατοπινή τους εξέλιξη κι εδώ συμπεριλαμβάνεται ο προσανατολισμός τους στη φιλία και την αγάπη των ενηλίκων. Καθώς είναι έτσι σημαντικές, οι φιλίες μπορεί να είναι εστιακά σημεία για την **ποιότητα της ζωής**.

ΟΙ ΠΡΩΤΕΣ ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΦΙΛΙΕΣ

Στα δύο πρώτα χρόνια της ζωής τους, τα μικρά κάνουν συχνά κοινωνικές σχέσεις όχι μόνο με τους μεγάλους και τα' άλλα όμοιά τους παιδιά αλλά και με τα μεγαλύτερα τους αδέρφια ή παιδιά. Αυτές οι σχέσεις, που διασταυρώνουν διαφορετικές μεταξύ τους ηλικίες, προωθούν ιδιαίτερα τις **κοινωνικές δεξιότητες** του παιδιού.

ΟΜΑΔΑ: ' ' *BEST FRIENDS* ' '

Βασιλώτος Ανδρέας

Θοδωρής Παναγιώτης

Λέσι Ρονάλντο

Κάββαλος Μάνος

Φιλία. Ο ορισμός του αληθινού φίλου!

Το άτομο που θα σου παραχωρήσει τον ώμο του για να κλάψεις, που θα σε σηκώσει να χορέψετε όταν δεν θα έχεις όρεξη, που θα σε αφήνει να εκδηλώνεις το «είναι» σου, και θα δέχεται τον πραγματικό σου εαυτό, που θα βρίσκει πάντα μία αφορμή για να ξεκινήσει την κουβέντα και που θα σου λέει κάθε μέρα καλημέρα, που αν σου τελειώνει η δύναμη, θα σου δίνει από τη δική του, **και αν σκοντάψεις θα σε σηκώσει, αγνοώντας τον ενδεχόμενο κίνδυνο να πέσει και ο ίδιος.**

Τι είδους άνθρωποι γίνονται καλοί φίλοι;

Όταν τα παιδιά της προσχολικής ηλικίας ρωτιούνται τι είδους άνθρωπος τους κάνει για φίλος, απαντούν: **‘Κάποιος που παίζει πολύ’**. Ο Στίβεν, για παράδειγμα, μας λέει ότι ο Κρέιγκ είναι φίλος του, γιατί **‘δεν παίρνει πράγματα από μένα’**. Τα παιδιά σ’ αυτή τη φάση δεν αναφέρονται στις ψυχικές ιδιότητες των φίλων τους και, το πολύ πολύ, να κάνουν στερεότυπες περιγραφές όπως αυτές: **‘είναι χαριτωμένη’**, **‘είναι κακός’**. Τα μεγαλύτερα παιδιά έχουν άλλες αντιλήψεις για τα προσόντα που απαιτούνται στις φιλίες. **Τονίζουν την ανάγκη για ψυχική συμφωνία.**

Πώς δημιουργούνται οι φιλίες;

Κατά την άποψη του **Selman** η κοινωνική συνειδητότητα αναπτύσσεται σε μια σειρά από στάδια. Στο **στάδιο 1**, πιο χαρακτηριστικό για τα παιδιά μεταξύ 6-8 χρόνων, το παιδί συλλαμβάνει τη φιλία σαν <<μονόπλευρη βοήθεια>>. Ο φίλος είναι ένα άτομο που κάνει πράγματα που σ'ευχαριστούν. Σ'αυτό το στάδιο λοιπόν δεν υπάρχει ακόμη αίσθηση της αμοιβαιότητας της φιλίας. Αυτό συμβαίνει στο **στάδιο 2**, το οποίο συχνότερα χαρακτηρίζει τα παιδιά από 9 εως 12 χρόνων. Για πρώτη φορά η φιλία κατανοείται σαν δρόμος διπλής κατεύθυνσης, στον οποίο κάθε φίλος πρέπει να προσαρμόζεται στις ανάγκες του άλλου. Στο **στάδιο 3**, όπου τα παιδιά, στο τέλος της παιδικής ηλικίας ή στην αρχή της εφηβείας, φτάνουν να σκέφτονται ζητήματα όπως η οικειότητα και η αμοιβαιότητα σε μια συνεχή σχέση.

Όταν ενήλικοι, διάφορων ηλικιών, ρωτηθήκαν για τους λόγους των στενών φιλικών τους σχέσεων, ανέφεραν μια σειρά από παράγοντες, το φυσικό γειτόνεμα (**"είμαστε γείτονες"**), τη δυνατότητα νά'ναι κανείς συμπαθής (**"είναι καλός σύντροφος"**), την ομοιότητα νοοτροπίας (**"έχουμε τα ίδια ενδιαφέροντα... για τη θρησκεία και τον ίδιο τρόπο να βλέπουμε τα πράγματα"**), την εμπιστοσύνη (**"ακούει και ξέρεις πως αυτό που είπες δε θα πάει παραπέρα"**), την αμοιβαία συμπαράσταση και υποστήριξη (**"ξερώ πως αν κάποτε θα ειχά ανάγκη βοήθειας για κάτι θα μπορούσα πάντα να καταφύγω σ' αυτήν"**). Η πορεία της σκέψης πίσω απ' αυτές τις περιγραφές διαγράφει την κλίμακα από το στάδιο 0 ως το στάδιο 3 και μετά. Οι περιγραφές των ενηλίκων για μια **"ιδανική στενή σχέση"** δείχνουν την ίδια σχεδόν σειρά και ποικιλία.

Οι ικανότητες για φιλία

Τα δημοφιλή παιδιά ξέρουν περισσότερα γύρω από το πώς κάνει κανείς φίλους απ'ο,τι τα μη δημοφιλή.

Για να συμπεριλαμβάνεται ένα παιδί σε μια ομάδα και να είναι παραδεκτό πρέπει επίσης να συμπεριλαμβάνει και να παραδέχεται τους άλλους. Στις δεξιότητες της φιλίας περιλαμβάνεται και η ικανότητα **να χειρίζεται κανείς με επιτυχία τις συγκρούσεις**. Τα παιδιά μαθαίνουν πως είναι συχνά χρήσιμο να λένε στα ίσα αυτά που τα πληγώνουν, με σκοπό να αποκαταστήσουν την καλή θέληση.

Τα παιδιά λοιπόν αποκτούν κοινωνικές δεξιότητες όχι τόσο από τη σχέση τους με τους ενήλικους όσο από τη συναναστροφή του ενός με το άλλο. Είναι πιθανό να ανακαλύψουν, μέσα από τη δοκιμασία και **το λάθος**, ποιες στρατηγικές αποδίδουν και ποιες όχι, και αργότερα να σκεφτούν συνειδητά πάνω σε ό,τι έχουν μάθει. Υπάρχουν ωστόσο περιπτώσεις που τα παιδιά χρειάζονται βοήθεια από τους μεγάλους για να γίνουν κάτοχοι ειδικών δεξιοτήτων φιλίας. Οι ψυχολόγοι έχουν επίσης διαμορφώσει μια σειρά από προγράμματα εκπαίδευσης για να αυξήσουν την κοινωνική αποδοχή παιδιών αρχικά αποκομμένων. **Τα προγράμματα αυτά βοηθούν πραγματικά τα παιδιά να αναπτύξουν την ικανότητα για φιλία.**

Γονείς και δάσκαλοι μπορούν να κάνουν χρήση παρόμοιων επιδείξεων, εξηγήσεων και πληροφοριών, με σκοπό να διδάσκουν τις ικανότητες για φιλία στο σχολικό η οικογενειακό περιβάλλον. Μολονότι οι ενήλικοι έχουν να παίξουν κάποιο ρόλο διδάσκοντας τις κοινωνικές δεξιότητες στα παιδιά, είναι συχνά πιο σωστό να παίξουν αυτό το ρόλο **όχι φορτικά**. Οι ενήλικοι θα πρέπει να σέβονται τις πραγματικές διαφορές που υπάρχουν ανάμεσα στα παιδιά, διαφορές που κάνουν μερικά παιδιά να δημιουργούν φιλικές σχέσεις **με πολλά άλλα παιδιά, μερικά να περιορίζονται σε μια ή δυο φίλιες και μερικά άλλα να περνούν ένα μεγάλο χρονικό διάστημα με τον εαυτό τους.**

pa429000026 fotosearch.com

Στις προσπάθειες μας να βοηθήσουμε τα παιδιά να κάνουν φίλους, θα πρέπει να ενδιαφερόμαστε περισσότερο για την **ποιότητα** αυτών των φιλικών δεσμών παρά για την ποσότητα. Υπάρχουν πολλά προσωπικά χαρακτηριστικά που πιθανόν επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο βλέπουν ένα παιδί τα άλλα παιδιά σ' ένα συγκεκριμένο περιβάλλον, όπως είναι τα **φυσικά – σωματικά** γνωρίσματα, η **αθλητική επίδοση**, οι **πνευματικές ικανότητες** και η **οικογενειακή υποδομή**. Έτσι, διαφορετικά παιδιά θα είναι εφοδιασμένα με διαφορετικές ικανότητες για φιλία.

Κατά κανόνα, τα παιδιά μαθαίνουν τις δεξιότητες για φιλία όχι από τους μεγάλους, αλλά **αναμεταξύ τους**. Γονείς και δάσκαλοι, όμως που ξέρουν να προσέχουν τις ιδιαίτερες ατομικές ανάγκες και τις περιστάσεις της ζωής των παιδιών, **μπορούν να παίξουν αποφασιστικό ρόλο στη διευκόλυνση της μάθησης αυτών των ικανοτήτων.**

ΟΜΑΔΑ: “*happy friends*”

Σίμος Ζερβός

Δημήτρης Βαν

Μαρίνος Γκεμιτζόγλου

Γιώργος Γκατζής

Παύλος Κολεσίδης

Φίλος είναι αυτός που θα ακούσει τον καημό σου και θα σε βοηθήσει να τον ξεπεράσεις, που θα χαρεί με τη χαρά σου, και θα αγωνιστεί για το δίκιο σου, όταν αυτό υπονομεύεται. Ακόμη, θα τηλεφωνήσει για καληνύχτα, και θα σου υπενθυμίσει την παρουσία του, σε περίπτωση που βρεθείς σε ανάγκη και χρειαστείς βοήθεια.

Χάνοντας τους φίλους

Οι αντιδράσεις των παιδιών όταν τελειώνουν οι φιλίες ποικίλουν . Όταν μεταφέρονται σε άλλο σχολείο ή άλλη γειτονιά, μερικά παιδιά υποφέρουν πολύ ενώ άλλα θεωρούν την αλλαγή σαν ευκαιρία – ακόμη κι αν κάτι τους φοβίζει –. Παρόμοια , όταν απορρίπτονται από ένα φίλο, το ένα παιδί αντιδρά πέφτοντας σε **κατάθλιψη** που κρατά καιρό , το άλλο κάνει τα πάντα για να **ξανακερδίσει το φίλο του**, κι ένα τρίτο προσπαθεί αμέσως **να βρει αντικαταστάτη του**.

Γονείς και δάσκαλοι θα 'πρεπε ,
πάντως , να εκτιμήσουν σωστά ότι ο
αναγκαστικός χωρισμός από τους
φίλους και η είσοδος σ' ένα
καινούριο κοινωνικό περιβάλλον
είναι **οδυνηρή εμπειρία** για τα
παιδιά κάθε ηλικίας , το ίδιο
ακριβώς όπως και για τους
μεγαλύτερους . Τέτοιες ώρες είναι
που οι **οικογενειακές σχέσεις** ,
που παρέχουν ασφάλεια και
στήριξη , αποδείχνονται ιδιαίτερα
σημαντικές για το παιδί .

ΦΙΛΙΑ μια λέξη. 5 γράμματα. απείρα συναισθήματα!!

Ειδικά όταν πλησιάζουν **στην εφηβεία**, τα παιδιά νοιάζονται μερικές φορές έντονα για την κατάσταση των φιλικών τους σχέσεων. **Η ευαισθησία** μπορεί να βοηθήσει τα παιδιά να προσδιορίσουν με ακρίβεια τις διαφορές που φέρνουν σε ρήξη και που πιθανόν οδηγούν στη διάλυση της φιλίας, παρά να επιρρίπτουν την ευθύνη για αυτή τη διάλυση στην κακία των άλλων παιδιών ή σε δικές τους βασικές ελλείψεις.

Για τα περισσότερα παιδιά το να χάνουν φίλους είναι **φυσιολογικό και αναγκαίο τμήμα της ανάπτυξης τους**. Η θλίψη , που μπορεί να γεννήσει παρόμοια απώλεια , δε θα έπρεπε να θεωρείται σαν κάτι ασήμαντο. Στις πιο πολλές πάντως περιπτώσεις τα παιδιά ενδέχεται να μπορούν να μετατρέψουν τις απώλειες **σε κέρδη , σε εμπειρίες** που ανοίγουν δρόμους για τα ενδιαφέροντα τους και για το δίκτυο των κοινωνικών τους σχέσεων με τρόπο δημιουργικό και ικανοποιητικό.

Περιβάλλον και φιλία

Οι επιστήμονες της θεωρίας της συμπεριφοράς δεν έχουν αρκετά προσέξει τον αντίκτυπο του περιβάλλοντος στην κοινωνική συμπεριφορά του παιδιού. Οι πιο πολλές έρευνες για την κοινωνική συμπεριφορά των παιδιών περιορίζονται σ' ένα μόνο είδος περιβάλλοντος, συνήθως μια **σχολική τάξη** ή, πιο συχνά, ένα **εργαστήριο ψυχολογίας**

Είναι δύσκολο να πούμε οριστικά πιο σχολικό περιβάλλον συντελεί περισσότερο στην ψυχική ευεξία και εξασφαλίζει επιτυχημένες κοινωνικές σχέσεις στα παιδιά. Μερικές φορές θεωρείται ότι τα **μικρότερα σχολεία είναι προτιμότερα**, γιατί σ' αυτά υπάρχουν μεγαλύτερες πιθανότητες να ενθαρρύνονται όλα τα παιδιά για να αναλάβουν δραστηριότητες, και οι δάσκαλοι μπορούν να προσέχουν περισσότερο το κάθε παιδί ξεχωριστά. Όμως, συχνά, **οι μεγαλύτερες ομάδες, ενδέχεται να παρουσιάζουν περισσότερα πλεονεκτήματα.**

You're my
friend!

☺

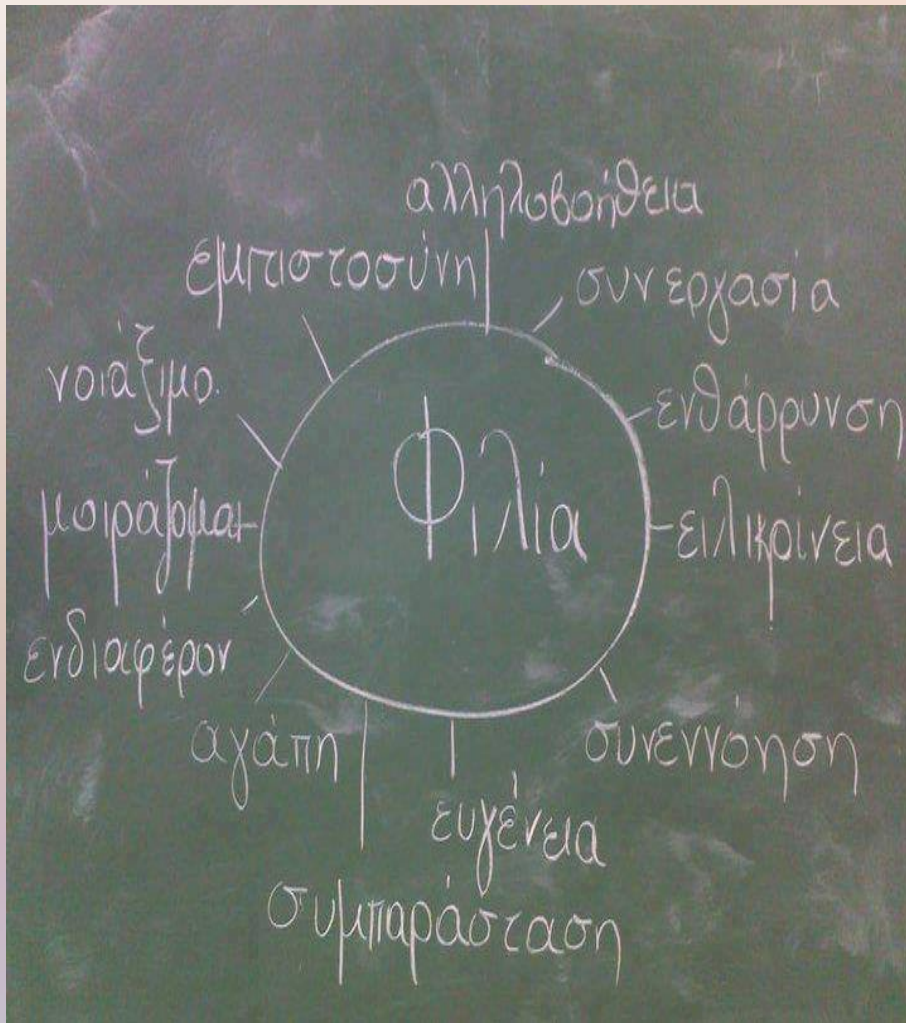

Άλλη πλευρά της σχέσης περιβάλλοντος και φιλίας – που δυσκολότερα καθορίζεται και μετριέται – είναι ο **τρόπος κοινωνικής αλληλεπίδρασης που χαρακτηρίζει ένα συγκεκριμένο πολιτισμικό επίπεδο ή την ιδιαίτερη παιδεία εθνικών κοινοτήτων**

Και η **οικονομική κατάσταση** έχει επίδραση στη ζωή των παιδιών. Εκτός απ' αυτές τις **φυσικές και οικονομικές διαφορές** υπάρχουν και **πολιτισμικές διαφορές** που επηρεάζουν τις παιδικές φιλίες.

Το να προσδιορίσουμε ποια σχολεία, γειτονιές ή άλλοι χώροι διαμονής εξασφαλίζουν το πιο ευνοϊκό έδαφος για τις παιδικές φιλίες, δεν είναι ανεξάρτητο από τις κοινωνικές αξίες του παρατηρητή. Είναι, όμως, φανερό ότι τα γνωρίσματα του περιβάλλοντος, η διευθέτηση του φυσικού χώρου, οι οικονομικοί πόροι, οι πολιτισμικές αξίες και προσδοκίες ασκούν μια πολύ μεγάλη επίδραση στην κοινωνική ζωή των παιδιών

ΟΜΑΔΑ: *“FRIENDship”*

Ρενάλντο Μάρκου

Έρσον Βότση

Λουκά Αχαλκάτση

Μάνος Καλουτσάκης

Φώτης Κυπριωτάκης

Φιλία ονομάζεται η σχέση μεταξύ δύο ή περισσότερων ανθρώπων του ίδιου ή και διαφορετικού φύλου, με κύριο χαρακτηριστικό την αμοιβαία πλατωνική αγάπη, αφοσίωση και κατανόηση, χωρίς κατ' ανάγκη να υπάρχει συμφέρον, κίνητρο ή ανώτερος στόχος. Μια λέξη τόσο **μικρή αλλά και τόσο δυνατή** που το άκουσμά της και μόνο σε κάνει να χαμογελάς. **Ίσως η φιλία μοιάζει με τον κεραυνοβόλο έρωτα που σε χτυπάει κατακέφαλα και αμέσως καταλαβαίνεις πως κάποιος σου ταιριάζει**

Οι φιλίες διαφορετικής ηλικίας

Τα παιδιά έχουν μια γενετικά ενδιάθετη τάση να σχετίζονται με άλλα **διαφορετικής ηλικίας**. Αυτή η προδιάθεση εμποδίζεται με τους τύπους διαχωρισμού ανάλογα με την ηλικία στις **δυτικές κοινωνίες**

Θα 'πρεπε να υπογραμμιστεί ότι κανείς δεν προβάλλει επιχειρήματα ενάντια στις φιλίες μεταξύ παιδιών της ίδιας ηλικίας. Αντιθέτα, όπως επισημαίνει ο Willard Hartup, οι φιλίες μεταξύ συνομηλίκων είναι πάντα πιθανό να έχουν εξαιρετική σημασία για τα παιδιά, **γιατί από τη φύση τους διασώζουν την αρχή της ισότητας**. Όταν δυο παιδιά έχουν την ίδια ηλικία και ομοιόβαθμη ικανότητα, κανένα από τα δυο δεν μπορεί να θεωρηθεί αρχηγός ή αυθεντία στις κοινές τους ενέργειες. Αντίθετα, αρχίζουν και τα δυο ισότιμα και οι διαφορές στη θέση ανακύπτουν μόνον ως αποτέλεσμα των δικών τους διαπραγματεύσεων και των συζητήσεων γι' αυτά τα ίδια.

Αλλά οι φίλιες που διασταυρώνουν τις ηλικίες μπορούν να συμπληρώσουν τις επαφές μεταξύ συνομηλίκων προς όφελος των παιδιών. Τα παιδιά που είναι <<ίσα>> σ' ένα ιδιαίτερο τομέα –είτε από την πλευρά της σωματικής ανάπτυξης, είτε ως προς τη λεκτική ευχέρεια, ή τις αθλητικές ικανότητες - **δεν είναι πάντα της ίδιας ηλικίας**. Σημαντικό πλεονέκτημα για κάθε περιβάλλον με παιδιά διαφορετικής ηλικίας, είτε πρόκειται για προσχολικό, σχολικό, για τις τάξεις του δημοτικού όπου ποικίλλουν οι ηλικίες, είτε πρόκειται για ομίλους, ομάδες ή γειτονιές, είναι **ότι επιτρέπεται κάθε φορά στα παιδιά να βρίσκουν με μεγαλύτερη ευχέρεια τους «ομοίους» τους.**

Ακόμη και όταν τα παιδιά διαφορετικής ηλικίας δεν είναι «ομότιμα», και τότε είναι δυνατό να δημιουργηθούν σχέσεις μοναδικά αποδοτικές. Οι ομάδες των συνομηλίκων είναι συχνά πρόσφορο έδαφος για την εμφάνιση ανταγωνισμών και την εκδήλωση επιθετικότητας, καθώς το κάθε παιδί ξεχωριστά αγωνίζεται να είναι το πιο δυνατό και το πιο πετυχημένο ανάμεσα στα άλλα σαν κι αυτό. **Η αμοιβαία δράση μέσα σε ομάδες παιδιών διαφορετικής ηλικίας βοηθάει να ξεπεραστεί αυτή η ανταγωνιστική διάθεση.**

**HARD TIMES
WILL ALWAYS
REVEAL TRUE FRIENDS**

 www.behappy.me

Πολλά από τα πλεονεκτήματα της αλληλεπίδρασης με παιδιά διαφορετικής ηλικίας, που έχουν συζητήσει, μπορούν να παρατηρηθούν πιο παραστατικά στις αμοιβές δραστηριότητες ανάμεσα σε αδερφούς και αδερφές. Αποτέλεσμα αυτής της μάθησης είναι ότι **τα δευτέρα, τρίτα παιδιά φαίνονται να' ναι πολύ πιο γυμνασμένα κοινωνικά και πιο αγαπητά από τα πρωτότοκα.**

Οι φιλίες μεταξύ παιδιών διαφορετικής ηλικίας έχουν, όπως είναι φυσικό, και την αρνητική και τη θετική πλευρά τους. Παρόμοιες συμμαχίες οδηγούν κάποτε σε **εκφοβισμούς** των μικρών παιδιών από τα μεγαλύτερα ή σε **απόρριψη** του μεγαλύτερου παιδιού από τους συνομηλίκους του, γιατί έχει φίλο ένα μικρότερο παιδί. Μια φιλική σχέση με ανάμεικτες ηλικίες μπορεί να οδηγήσει ένα μικρότερο παιδί σε δραστηριότητες, για τις οποίες δε είναι ακόμη **προετοιμασμένο**, ή να προκαλέσει **οπισθοδρόμηση** στη συμπεριφορά του μεγαλύτερου παιδιού.

Αλλα οι κίνδυνοι από τις φιλίες με διασταυρωμένες ηλικίες αντισταθμίζονται, από τα ενδεχόμενα πλεονεκτήματα τέτοιων σχέσεων. Στις κοινωνίες, στις οποίες ισχύει κατά κανόνα η αλληλεπίδραση παιδιών διαφορετικής ηλικίας, τα παιδιά γίνονται **λιγότερα εξαρτημένα** από τους γονείς τους, **λιγότερο εγωιστικά και ανταγωνιστικά**, και **πρόθυμα να συμβάλλουν στο καλό της κοινότητας**, από ότι τα παιδιά στις δυτικές κοινωνίες

Δίνοντας στα παιδιά μας **ευκαιρίες**
και **ενθαρρύνοντας τα** να κάνουν
φιλίες με παιδιά διαφορετικής
ηλικίας, πλαταίνουμε τον
προσωπικό κοινωνικό ορίζοντα
και ανεβάζουμε τη στάθμη του
ενδιαφέροντος και **της**
συντροφικότητας μέσα στην
κοινωνία μας

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Οι μεγάλοι αντιμετωπίζουν ένα δίλημμα σχετικά με την επίδρασή τους στις φιλίες των παιδιών. Παρ' όλ' αυτά, παραμένει φανερό ότι γονείς και δάσκαλοι παίζουν σημαντικό ρόλο στις παιδικές φιλίες. Ειδικά με τα μικρά παιδιά, οι μεγάλοι μπορούν να προσπαθούν να τα ωθούν σε αμοιβαία δράση με παιδιά διαφορετικού φύλου και διαφορετικής ηλικίας. Μπορεί να υπάρχουν περιπτώσεις που οι γονείς πρέπει να επέμβουν και ν' απομακρύνουν ένα παιδί από μια φιλική σχέση ή παρέα που το βλάπτει. Ενώ γονείς και δάσκαλοι θα 'πρεπε να προσέχουν να μην κάνουν κατάχρηση της επιρροής τους πάνω στις φιλίες των παιδιών. Οι δικές μας αξίες για τη φιλία μεταβιβάζονται στα παιδιά μας μέσα από τα παραδείγματα που δίνουμε από τις σχέσεις μας με τους άλλους. Έτσι, δεν μπορούμε να βοηθάμε επηρεάζοντας τα παιδιά μας. Μπορούμε μόνο να προσπαθούμε να ασκούμε αυτή την επίδραση με φρονιμάδα και περίσκεψη, με ξεκάθαρη αντίληψη για την ξεχωριστή θέση της φιλίας στη ζωή του κάθε παιδιού.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ : 1) ΒΙΚΙΠΑΙΔΕΙΑ

2) "ΟΙ ΦΙΛΙΕΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ"-

Ο ρόλος της φιλίας στο αναπτυσσόμενο παιδί

Zick Rubin- εκδόσεις FONTANA